

КАКО ЈЕ ЗАКОНОМ РЕШЕНО ПОСЛОВАЊЕ ПОВЕЗАНИХ ЛИЦА

Шта су трансферне цене

Трансферне цене су цене по којима се продају производи и услуге између повезаних лица. С обзиром на то да се ради о промету између повезаних лица, постоји могућност за манипулисање у циљу избегавања плаћања пореза. Другим речима, трансферне цене сматрају се сумњивим ценама

Једна од мера за увођење реда у привреду и стварање једнаких услова пословања за све привредне субјекте јесте контрола пословања кроз „трансферне цене“. У ЕУ постоји од 2006. године обавеза утврђивања пословања привредних друштава, да ли су пословали са повезаним лицима по трансферним или тржишним ценама и достављање студије о томе. Код нас, иако овај термин није нов јер се у пореским билансима и законима помиње још од 1991. године, ова обавеза постоји од јула 2013. године, од када је прописано обавезно извештавање, односно израда извештаја о трансферним ценама. Република Србија, кроз Закон о порезу на добит привредних друштава и Правилник о трансферним ценама ставља озбиљан акценат контроле на пословање између повезаних привредних субјеката. Поред контроле, држава очекује и значајан прилив пореза по овом основу.

Вечита дилема: шта је старије кока или јаје, и у овом случају намеће се шта прво разјаснити ко се сматра повезаним лицем и има обавезу достављања извештаја или шта значи нетранспарентни појам „трансферне цене“.

Повезана лица

Закон о порезу на добит правних лица дефинисао је чланом 59. ко се сматра повезаним лицем:

Члан 59

Трансферном ценом сматра се цена настала у вези са трансакцијама средствима или стварањем обавеза међу повезаним лицима (став 1.)

Лицем повезаним са обвезником сматра се оно физичко или правно лице у чијим се односима са обвезником јавља могућност контроле или значајнијег утицаја на пословне одлуке (став 2.).

У случају посредног или непосредног поседовања најмање 25% акција или удела сматра се да постоји могућност контроле над обвезником (став 3.).

Могућност значајнијег утицаја на пословне одлуке постоји, поред случаја предвиђеног у ставу 3. овог члана и када лице

Шта се подразумева под трансферним ценама? Трансферне цене су цене по којима се продају производи и услуге између повезаних лица. С обзиром на то да се ради о промету између повезаних лица, постоји могућност за манипулисање у циљу избегавања плаћања пореза. Другим речима, трансферне цене сматрају се сумњивим ценама.

Све фирме које послују са повезаним лицима, и притом се понашају тржишно, односно под релативно сличним условима и ценама продају или купују робу или услуге од повезаних и неповезаних лица, неће имати проблем око увећања основнице за плаћање пореза на добит. Једино што ће такве компаније имати обавезу да пореским органима докажу и документују да су пословале под једнаким условима како са повезаним тако и са неповезаним фирмама.

Ко су повезана лица? Закон о порезу на добит правних лица дефинисао је чланом 59. ко се сматра повезаним лицем:

По више различитих основа лица се сматрају повезаним. Језиком привредника, повезаним лицем Закон сматра:

посредно или непосредно поседује најмање 25% гласова у обвезниковим органима управљања (став 4.).

Лицем повезаним са обвезником сматра се и оно правно лице у коме, као и код обвезника, иста физичка или правна лица непосредно или посредно учествују у управљању, контроли или капиталу, на начин предвиђен у ст. 3. и 4. овог члана (став 5.).

Лицима повезаним са обвезником сматрају се брачни или ванбрачни друг, потомци, усвојеници и потомци усвојеника, родитељи, усвојоци, браћа и сестре и њихови потомци, дедови и бабе и њихови потомци, као и браћа и сестре и родитељи брачног или ванбрачног друга, лица које је са обвезником повезано на начин предвиђен у ст. 3. и 4. овог члана (став 6.).

Изузетно од ст. 2. до 6. овог члана, лицем повезаним са обвезником сматра се и свако нерезидентно правно лице из јурисдикције са преференцијалним пореским системом (став 7.).

Пише: Биљана Трифуновић,
економиста и пословни консултант,
директор ИФА д.о.о., Београд

1. Уколико једно правно или физичко лице поседује најмање 25% власништва у једној фирми, и исто толико или више у некој другој или више фирми које међусобно послују, сматра се да се ради о пословању између повезаних лица и неопходно је доказати кроз студију да ли су цене између ових лица биле по принципу „ван дохвата руке“ или договорне. (члан 59. ст. 3. и 4. Закона);

2. У случају да директор једне фирме уједно врши функцију директора или председника надзорног или управног одбора у више других фирми (што је честа појава) и при томе, да директор – орган руковођења нема ограничења у доношењу одлука, уколико ове фирме међусобно послују, где се исто лице јавља у улози доношења одлука, такође је обвезник израде и достављања студије о трансферним ценама. (члан 59. став 5. Закона);

3. Родбина власника правних лица која су повезана по основу поседовања најмање 25% удела или акција, односно гласова у органима управљања (члан 59. став 6. Закона). Као родбина обухваћени су сви чланови уже и шире породице. Не само отац и мајка, него и родитељи од брачног и ванбрачног друга, стричеви, тетке, браћа и сестре рођени и од фамилије, усвојеници и сва њихова фамилија. Најкраће речено, родбином нису обухваћени кумови и комшије.

4. Правна лица из јурисдикција са преференцијалним пореским системом – тзв. пореских рајева (члан 59. став 7. Закона). Када се ради о фирмама које имају седиште у некој од офшор зона, ту нема потребе утврђивати власничку структуру капитала, ко управља компанијом или да ли има родбинских веза, уколико је ваша фирма имала било какав промет робе или услуга са фирмама из тих зона, неопходно је доказати да су цене тих роба или услуга биле тржишне.

(Наставак у следећем броју)